

Naw ffordd i ddathlu 2019

23/12/2019

Eleni, buom yn dathlu 25 mlynedd o ofalu am dreftadaeth y genedl. Ond nid dyna'r cyfan a ddigwyddodd – dyma rai o'n huchafbwyntiau.

Roedd 2019 yn flwyddyn o edrych yn ôl – i'r holl brosiectau rydym wedi'u hariannu ers i'r Loteri Genedlaethol sefydlu yn 1994 – ac edrych ymlaen, gyda'n henw, strwythur a ffyrdd newydd o gyflwyno ein grantiau.

Dyma rai o'r pethau roeddem yn falch o fod wedi'u cyflawni yn 2019 ...

Chwyldro mewn ariannu treftadaeth

Ym mis Ionawr, gwelwyd [Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol ar ei newydd wedd](#) yn y ffordd yr ydym yn buddsoddi yn nhreftadaeth fwyaf hoffus y DU. Bellach mae gennym [raglenni agored o gyllid](#) o £3,000 hyd at £5 miliwn a thu hwnt.

Lansiwyd ein [Fframwaith Ariannu Strategol](#) newydd hefyd. Bu ein Prif Weithredwr Ros Kerslake yn trafod ein blaenoriaethau a'n hamcanion newydd yn [The Times](#) ac raglen BBC Radio 4 [Front Row](#).

Cafwyd cryn dipyn o sylw ar y cyfryngau cymdeithasol: gwnaethom fwynhau'r [trydariad a ysbrydolwyd gan Game of Thrones](#) yn arbennig.

Rhoi yn ôl i elusennau treftadaeth

Dau o gantorion yn y Forget-me-not Chorus, sy'n cefnogi pobl sy'n byw gyda dementia. Cyrhaeddodd yr elusen ei tharged codi arian. Credyd: Kirsten McTernan

Yn yr hydref, cefnogwyd 31 o elusennau yn yr ymgyrch arian cyfatebol ar-lein fwyaf yn y DU, sef her Nadolig The Big Give yn 2019. Mae'r ymgyrch llwyddo i godi £15.6 m mewn saith diwrnod — a chyflawnodd [25 o'r 31 elusen a hyrwyddwyd eu targed](#).

Fel rhan o'n hymroddiad i wydnwch yn y sector treftadaeth, gyda chymorth selebs fel Alexander Armstrong [yn egluro sut mae'r ymgyrch yn gweithio](#), rydym wedi buddsoddi £250,000 i helpu prosiectau fel y Forget-me-not Chorus yng Nghymru gyrraedd eu nodau ariannu – dyna i chi anrheg Nadolig!

Cyrraedd chwarter canrif

Seren *Derry Girls* Saoirse-Monica Jackson yn mynd â ni am dro o amgylch Derry

Ym mis Tachwedd eleni, bu i ni ddathlu ein pen-blwydd arian – a hefyd oes aur treftadaeth!

Ers i'r [Loteri Genedlaethol gael ei lansio yn 1994](#), rydym wedi buddsoddi mwy na **£8biliwn** yn nhreftadaeth y DU. Eleni fe wnaeth llu o wynebau enwog ein helpu i ddathlu penblwydd y Loteri yn 25 oed. Adeiladodd [Chris Packham](#) flychau adar i dynnu sylw at y ffyrdd y mae cyllid yn helpu'r byd naturiol, siaradodd yr gofodwr Uwchgaptlen Tim Peake [am bwysigrwydd cyllid ar gyfer Gwyddoniaeth](#) a bu [Helen Skelton yn dringo Ben Nevis](#) gyda gr?p ieuencid i lansio map o'r awyr agored a ariennir gan y Loteri Genedlaethol – i enwi dim ond ychydig!

Crewyd y ffilmiau yma hefyd a ddathlodd ein heffaith (hyd yma) ar:

- [Dundee](#)
- [Rochdale](#)
- [Waltham Forest](#)
- [Blaenavon](#)
- [Great Yarmouth](#)
- [Derry](#)

Roedd ein ffilm pen-blwydd hefyd yn boblogaidd ar Twitter fel y gwnaeth y darn rhyfeddol yma o [waith celf penblwydd gan David Mach](#) - ac roeddem yn hapus i dderbyn dymuniadau pen-blwydd gan grantïon gan gynnwys yr [Amgueddfa Brydeinig](#), [Woodland Trust](#) ac [Amgueddfeydd Barnsley](#).

Edrychwch ar rai o'r [ffilmiau hwyliog](#) am ein heffaith leol, y graffig hardd yma gan ein [tîm yng Nghymru](#) a [25 mlynedd mewn 25 eiliad](#).

Dweud Diolch i Chi

Big Narstie

Y Rapiwr enwog Big Narstie oedd un o'r selebs a helpodd ni i gymryd rhan yn yr ymgyrch Diolch i Chi, sef cyfle euraid i ddweud "Diolch" i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol sy'n gwneud yr hyn rydyn ni'n ei wneud yn bosibl. Ymunodd y Big Narstie â Jamie-Lee O'Donnell o *Derry Girls*, Anton Danyluk o *Love Island* a'r comedïwr Elis James mewn ffilmiau doniol yn archwilio rhai o dreftadaeth anwylaf y DU – rhai ohonynt ar agor am ddim neu wedi rhoi cynigion arbennig i ymwelwyr sy'n chwarae'r Loteri Genedlaethol drwy gydol mis Tachwedd.

Roedd The Eden Project [wedi goleuo ei biomeau enwog fel peli Loteri Genedlaethol enfawr](#) i nodi'r achlysur - gyda'r weithredwraig a'r model Lily Cole.

Dathlu Hanes LHDT+

Y Rapiwr enwog Big Narstie oedd un o'r selebs a helpodd ni i gymryd rhan yn yr ymgyrch Diolch i Chi, sef cyfle euraid i ddweud "Diolch" i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol sy'n gwneud yr hyn rydyn ni'n ei wneud yn bosibl. Ymunodd y Big Narstie â Jamie-Lee O'Donnell o *Derry Girls*, Anton Danyluk o *Love Island* a'r comedïwr Elis James mewn ffilmiau doniol yn archwilio rhai o dreftadaeth anwylaf y DU – rhai ohonynt ar agor am ddim neu wedi rhoi cynigion arbennig i ymwelwyr sy'n chwarae'r Loteri Genedlaethol drwy gydol mis Tachwedd.

Roedd The Eden Project [wedi goleuo ei biomeau enwog fel peli Loteri Genedlaethol enfawr](#) i nodi'r achlysur - gyda'r weithredwraig a'r model Lily Cole.

Rhannu straeon ar gyfer Mis Hanes Pobl Dduon

Christine Francis gyda'i wyres

Cafodd y prosiect ffotograffig Colour of Love a ariennir gan y Loteri Genedlaethol, sy'n ysgogi'r meddwl yn Swydd Nottingham, a gafodd sylw yn y [Mirror](#). Roedd yn dathlu'r straeon caru – ac yn rhannu'r brwydrau – o bobl mewn priodasau rhynghiliol rhwng y 1940au a'r 1970au. Fe [ddywedon ni'r stori](#) fel rhan o'n dathliad Mis Hanes Pobl Dduon, a oedd hefyd yn ein gweld ni'n edrych ar sut [beth yw gweithio yn y byd treftadaeth fel person croenddu](#).

Grantiau Treftadaeth Gorwelion

[Ein newyddion mawr](#) yn ystod yr haf oedd lansio'r [Grantiau Treftadaeth Gorwelion](#) newydd, gwerth £5m a mwy. Eglurodd ein Prif Weithredwr [yr hyn yr oeddem yn chwilio amdano](#) : "rhywbeth a fydd yn sicrhau effaith sylweddol i bobl a chymunedau. Mae'n wir bod rhaid iddo fod yn rhywbeth rhagorol."

Daeth y grantiau newydd i sylw'r [Museums Journal](#), [Museums + Heritage Advisor](#), [LocalGov](#), [NewStart](#), [Museums Association](#), a [Church Times](#) ymhlith eraill - ac mae'r rhestr fer i'w datgelu yn gynnar yn 2020 (mae'r galw am grantiau wedi bod yn ["enfawr"](#)).

Help llaw i natur

Cyflwynydd teledu Steve Backshall yn dathlu gyda'r tîm Back from the Brink

Mewn blwyddyn pan fu'n anodd dod o hyd i newyddion da am fyfyr natur, cawsom ddigon o straeon gwych i'w rhannu.

- Ein prosiect Our Back from the Brink – a fuddsoddwyd gennym i gyrraedd swm o £4.6m, a enillodd y categori treftadaeth mawreddog yng Ngwobrau'r Loteri Genedlaethol. Mae'r prosiect anhygoel yma yn dod â saith o elusennau cadwraeth a miloedd o wirfoddolwyr ynghyd i geisio arbed 200 o rywogaethau sydd mewn perygl. Pleidleisiwyd drosto gan y cyhoedd - felly diolch i Chris Packham (a'i gefnogwyr!) ymhlith eraill am annog pobl i gymryd rhan.
- Roedd manau disglair eraill ar gyfer natur yn cynnwys:
- ein [cyngorion gorau ar gyfer helpu natur](#)
- dod yn agos ac yn bersonol gyda Britheg y Gors
- straeon newyddion am fuddsoddiad o fwy na [£400,000](#) wrth achub y neidr llyfn hardd ar [ITV](#) , y [BBC](#) , y [Daily Mail](#) a llawer mwy
- [y cyfle i adfer yr hyn a gollwyd yn ne Cymru.](#)
- £4m i helpu twyni tywod mewn perygl a chael nhw i ffynnu eto – gyda'r "[bunny boost](#)"
- ein [partneriaeth arloesol gyda'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol i archwilio ffyrdd newydd o edrych ar ôl ein parciau a'n manau gwyrdd trefol](#)

Ac i gloi...

Syr Peter yn cwrdd â'r Athro Julian A Dowdeswell yn Sefydliad Ymchwil y Pegynnau

Fe wnaethon ni [ffarwelio](#) â'n cadeirydd arbennig, Syr Peter Luff, a ysgrifennodd yn [yr Evening Standard](#) am rym trawsnewidiol cyllid y Loteri Genedlaethol:

"Drwy ysbrydoli eu diddordeb yn straeon y gorffennol, mae Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol hefyd yn newid straeon pobl sy'n byw heddiw."

Sir Peter Luff

rdeb hefyd mewn ...

[25 mlynedd o ariannu treftadaeth y DU: ein ffilm](#)